

Yayın Tanıtım, Eleştiri ve Değerlendirme Yazılarında Dikkat Edilecek Hususlar

1. Yayın değerlendirme yazıları sadece kitabın içeriğinin tanıtıldığı yazılar değildir, dolayısıyla yayın değerlendirme yazılarında ilk paragraftan sonra gelen ana gövdede eserin güçlü ve zayıf yanlarının değerlendirilmesi ve son bölümde de eserin içinde bulunduğu çalışma alanındaki yeri ve önemine ilişkin bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

2. Dergimizde yayımlanan araştırma makaleleri için geçerli tüm hususlar (yazım kuralları, hakem süreçleri vb.) yayın değerlendirme yazıları için de geçerlidir.

3. Yayın değerlendirme yazılarında Öz (150-200 kelime arası) ve Kaynakça (değerlendirilen yayının da yer aldığı farklı yazarlara ait en az üç kaynak) yer almalıdır.

4. Yayın değerlendirme yazıları Öz ve Kaynakça kısmı hariç 1300-1700 sözcük arasında olmalıdır.

5. Yayın değerlendirme yazısında Giriş kısmından hemen altında sola yaslı olarak kitabın kapağına yer verilmelidir. Kitap kapağı okunaklı olmalı, kitap kapağının altında kapak dışında herhangi bir zemin bulunmamalıdır.

6. Yayın değerlendirme yazısının başlığı paragraf düzeyinde, bold ve ortalı olarak verilmelidir. Başlıkta şu bilgilere yer verilmelidir: 1. Kitap Adı 2. Yazarının/editörünün/çevirenin adı ve soyadı 3. Yayımlanma yeri ve yayıncı adı 4. Yayımlanma tarihi 5. Varsa kaçınıcı baskı olduğu 6. Sayfa sayısı (giriş, esas metin, indeks ve kaynakları dâhil) 7. Kitabın ISBN Numarası 8. Kitabın boyutları.

7. Yayın değerlendirme yazılarında kitap ile ilgili kimlik bilgilerinden sonra esas metinde üç bölüm yer almalıdır. Bunlar, giriş, analiz ve değerlendirme; tartışma ve sonuç bölümleridir.

Giriş: Bu bölümde kitabın ana fikri, tezi ve yazarın amacı açıklanmalıdır. Burada okuyucunun dikkatini çekecek bir giriş yapılmalıdır. Bununla ilgili olarak kitap ve yazarıyla ilgili ilgi çekecek kısa ve ilginç bir bilgiyle giriş yapılabilir. Kitabın ilgili alana katkısı ve önemi belirtilebilir, ya da ilgi çekici bir kaç soru yöneltilerek giriş yapılabilir.

Analiz ve Değerlendirme: Bu bölümde eleştirmen, yazar ve çalışmaları hakkında tanıtıcı, kısa bilgiler verdikten sonra yukarıdaki tanıtımın kapsamında belirtilen noktaları göz önüne almak suretiyle yazarın amacını, içeriğinin kısa özetini, önemini, alanındaki yerini belirterek kendi tezini ortaya koymalıdır.

Tartışma ve Sonuç: Bu bölümde, yukarıda belirtilen hususların ve tanıtıcının tezinin özetlenmesi gerekir.

7. Yayın Değerlendirme Yazılarında iç inceleme (yayın tanıtım ve eleştirisinin kapsamı ile ilgili) şu hususlara dikkat edilmelidir:

Amaç: Kitabın amacı, genelde önsözde/giriş kısmında yer alır. Amaç, sorulacak bazı sorularla ortaya çıkarılabilir:

- Yazar bu kitabı niçin yazmıştır?
- Kitabın hedef okuyucu kitlesi kimdir?
- Yazar amacına ne ölçüde ulaşmıştır?

İçerik: İçerik sunumu, kitabın özeti değil, içeriğin tanıtımıdır. Bu kısımda üzerinde durulması gereken bazı sorular şunlar olabilir:

- Kitap hangi alana aittir ve bu alan içindeki yeri nedir?
- Kitap hangi bakış açısından yazılmıştır?

- Yazarın etkilendiği sosyal, politik, ekonomik vb. değişkenler nelerdir?
- Kitabın içeriği, pratiğe mi yoksa teoriye mi dönüktür?
- Yazarın konuya yaklaşımı, açıklama veya tahlil etmeye mi dönüktür?
- Kitabın bölümleri nelerdir?
- Yazarın savunduğu temel fikir ya da fikirler nedir?
- Yazar, görüşlerini ne ölçüde birbiriyle uyumlu olarak ortaya koymuştur?
- Kitabın güçlü ve zayıf yanları ve sınırlılıkları nelerdir?
- Yazarın yaklaşımı, hedef kitlenin (popüler, akademik, uygulamacı vb.) beklentilerini karşılayacak nitelikte midir?
- Yazarın kullandığı kaynakların niteliği ve içerikle ilişkisi nedir?

Dil ve Üslup: Kitabın dil yapısı ve anlatım yönünden değerlendirilmesinde şu sorular üzerinde durulmalıdır:

- Kitabın dili (akademik, popüler) nasıldır?
- Yazar, anahtar sözcükleri, temel kavramları ve terimleri ne ölçüde açıklamıştır?
- Yazarın üslubu, hedef kitleye uygun mudur?
- Yazar, metin içinde bazı tablo, çizelge, grafik vb. kullanmış mıdır?
- Bunlar ne ölçüde anlaşılabilir?
- Yazar, dili ne ölçüde etkili kullanmıştır?

Değerlendirme: Burada kitabı inceleyen kişi, kitap hakkındaki izlenimlerini ve yargılarını ortaya koymalıdır. Mümkünse yazarın biyografisi, diğer çalışmaları incelenmeli, konuyla ilgili yazdığı diğer kitaplara bakılmalıdır. Bu amaçla şu sorular üzerinde durulabilir:

- Kitabın ilgili alana en önemli katkısı nedir?
- Kitabın, yazarın diğer yazdıkları arasındaki yeri nedir?
- Kitabın, yazarının ya da başka yazarların aynı konudaki kitapları/makaleleri arasındaki yeri nedir?
- Geleceğe dönük olarak bu konuda ne tür çalışmalar yapılabilir?

Kısaca belirtmek gerekirse, amaç, söylenmek istenen; içerik, kitapta söylenen; dil ve üslup, nasıl söylendiğini; değerlendirme de söylenenler üzerinde eleştirmenin görüşlerini ifade etmektedir.